

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/KL/KSO/2015/368

BETREFT: muurschildering in een schoolgebouw

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangstdatum: 16 november 2015.

1.2. Verzoeker:

[X], nationaal voorzitter jongerenafdeling [Y, politieke partij].

1.3. Verwerende partij:

- School: [A]

- Schoolbestuur: [B]

1.4. CZB

Bij aangetekende brief van 12 november 2015, door het secretariaat van de Commissie ontvangen op 16 november 2015, dient verzoeker een klacht in.

Bij aangetekende brief van 16 november 2015 wordt de verwerende partij in kennis gesteld van de klacht, van de mogelijkheid om een verweerschrift in te dienen en van de datum en de plaats van de zitting waarop de klacht zal behandeld worden.

Per aangetekende brief van 26 november 2015 stuurt verwerende partij haar verweer (+ bijlagen) en laat weten aanwezig te zullen zijn op de zitting.

Per aangetekende brief van 27 november 2015 wordt het verweerschrift aan verzoeker bezorgd samen met de uitnodiging voor de zitting.

2. INHOUD van de KLACHT

Verzoeker dient klacht in tegen de aanwezigheid in de schoolgebouwen van een muurschildering, die volgens hem ingaat tegen het verbod op politieke activiteiten.

De muurschildering, waarvan een foto wordt voorgelegd, bevat de tekst “wij zijn geen Vlamingen, maar wereldburgers”, wat volgens verzoeker een duidelijk politiek statement uitmaakt waarmee de school duidelijk ingaat tegen de neutraliteit waaraan onderwijsinstellingen zich dienen te houden. Volgens verzoeker wordt met de muurschildering de eigen Vlaamse cultuur als “fout” weggezet.

De muurschildering bevat verder, door de aanwezigheid van swastika's, een verwijzing naar het Duitse nationaalsocialisme, wat niets te maken heeft met het Vlaming zijn.

Verzoeker voelt zich als fiere Vlaming persoonlijk aangesproken en beledigd.

Verzoeker vraagt de Commissie de school te wijzen op haar rechten en plichten ten aanzien van de leerlingen. Gezien het neutraliteitsprincipe steeds dient gerespecteerd te worden, dient de muurschildering volgens verzoeker verwijderd te worden.

3. INHOUD van het VERWEER

3.1. Wat de ontvankelijkheid betreft.

Verwerende partij meent dat de klacht naar voorwerp onontvankelijk is. De muurschildering is volgens haar geen voorwerp van een politieke activiteit – het gaat immers om een activiteit in het kader van vorming tot burgerzin - en omvat evenmin politieke propaganda, vermits niet rechtstreeks noch onrechtstreeks sprake is van één politieke partij.

Verwerende partij meent verder dat de klacht niet tijdig werd ingediend. In dat verband wijst zij erop dat een volksvertegenwoordiger van de fractie van [Y] in het Vlaams Parlement op 15 oktober 2015 aan de minister van Onderwijs een vraag heeft gesteld waarbij de muurschildering eveneens werd aangeklaagd. In de inleiding van deze vraag werd verwezen naar persberichten van 2007. Volgens verwerende partij kan bezwaarlijk worden aangenomen dat de indiener van de klacht, voorzitter van de jongerenorganisatie van dezelfde politieke fractie als de indiener van de parlementaire vraag, slechts op 15 oktober 2015 op de hoogte was van de muurschildering die al 8 jaar in de school hangt.

3.2. Wat de grond van de zaak betreft.

Verwerende partij vraagt zich af wat de aanleiding van de klacht is. De klacht herneemt een persartikel dat 8 jaar geleden is verschenen en waarop toen een volledige uitleg werd gegeven. Er is in de periode tot 15 oktober 2015 geen aanleiding geweest voor een parlementaire vraag noch een klacht. Er heeft zich in die periode geen politieke activiteit voorgedaan noch werd op één of andere wijze politieke propaganda gevoerd met deze muurschildering. Ze is evenmin op die wijze tot stand gekomen.

De muurschildering is volgens verwerende partij niet het resultaat van een politieke activiteit. Het kunstwerk werd gemaakt door leerlingen KSO en ontworpen in het kader van een schoolopdracht rond het thema wereldburgerschap. De leerlingen hebben daarbij facetten van wat voor hen wereldburgerschap kan inhouden gesymboliseerd en samengebracht in dit werk. Martin Luther King symboliseert dat huidskleur geen rol mag spelen, dat we allemaal mensen zijn. De doorstreepte hakenkruisen symboliseren dat scheiding der volkeren en overtuigingen zoals dat het geval was in de periode van het fascisme, niet kan. De slogan betekent dat onze identiteit zeer breed is en dat we ons als wereldburger in een zeer diverse wereld willen ontwikkelen.

Verwerende partij stelt dat de wijze waarop de muurschildering tot stand kwam duidelijk aangeeft dat evenmin van politieke propaganda noch van gedragsbeïnvloeding om voor één of andere politieke partij steun te bekomen, sprake kan zijn. Integendeel symboliseert de muurschildering, als resultaat van een onderwijsactiviteit in het kader van wereldburgerschap, juist het respect voor iedereen, ongeacht zijn afkomst of achtergrond. Ze druist derhalve niet in tegen de neutraliteit.

Verwerende partij stelt dat het woord ‘geen’ in de slogan “wij zijn geen Vlamingen, maar wereldburgers”, moet begrepen worden als het benadrukken van het woord ‘wereldburger’ en

niet als het ontkennen van Vlaming te zijn. Het moet net de Vlaming in een veel ruimer kader plaatsen.

Verwerende partij concludeert dat de klacht als onontvankelijk moet beschouwd worden en dat de klacht ongegrond is.

4. ZITTING VAN DE COMMISSIE

4.1. Datum en uur: 14 december 2015, om 13 uur.

4.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding.

4.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur, zoals gewijzigd, als volgt geldig samengesteld:

De heer Bengt Verbeeck, voorzitter;

Paul De Winne, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

4.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadsliden

- Voor verzoekende partijen:

vertegenwoordiger jongerenafdeling [Y].

- Voor verwerende partij:

algemeen directeur [B]

directeur [A].

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en beslissing.

5. BESLISSING VAN DE COMMISSIE

5.1. Regelgeving

* *Codex Secundair Onderwijs*

Art. 8.

Er mag in de school geen politieke propaganda gevoerd worden en er mogen geen politieke activiteiten worden georganiseerd.

In afwijking van het vorige lid kunnen politieke activiteiten in de school worden toegelaten buiten de periodes waarin er schoolactiviteiten zijn en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan een verkiezing. Personeelsleden en leerlingen worden niet gevraagd of aangezet om aan deze activiteiten deel te nemen. Het schoolbestuur kan niet betrokken worden bij de organisatie van een politieke activiteit en houdt rekening met het beginsel van gelijke behandeling bij de toepassing van deze bepaling.

Onder politieke activiteiten wordt hier verstaan alle activiteiten die worden georganiseerd door politieke partijen of politieke mandatarissen van politieke partijen, waarvan de

standpunten en gedragingen niet in strijd zijn met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

** Decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek*

Art. V.25.

De Commissie beslist over de gegrondheid van klachten van belanghebbenden inzake :

1° ...

2° de bepalingen van artikel 51 van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, van artikel 7 tot en met artikel 10 van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, ...

3° ...

** Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.*

5.2. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

5.3. Beslissing

5.3.1. Algemeen.

Politieke propaganda en politieke activiteiten in een school zijn verboden.

Op dat decreetaal verbod van politieke propaganda en activiteiten werd met het decreet van 1 juli 2011 betreffende het onderwijs XXI in een afwijking voorzien. Sinds 1 september 2011 zijn politieke activiteiten in de school toegelaten buiten de periodes waarin er schoolactiviteiten zijn en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan een verkiezing. Onder politieke activiteiten wordt verstaan alle activiteiten die worden georganiseerd door politieke partijen of politieke mandatarissen van politieke partijen, waarvan de standpunten en gedragingen niet in strijd zijn met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

De versoepeling van het verbod geldt dus enkel ten aanzien van politieke activiteiten die in een school plaatsvinden buiten de periodes van de schoolactiviteiten en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan de verkiezingen.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat het principe dat politieke propaganda en politieke activiteiten in een school niet toegelaten zijn, gehandhaafd blijft. De wetgever heeft een breed verbod op het oog gehad omdat het de bedoeling is dat het onderwijs in alle gevallen neutraal zou zijn ten aanzien van elke politieke activiteit. Ook een activiteit die geen politieke inhoud heeft, kan door de context waarin die wordt georganiseerd, moeten worden beschouwd als promotie voor een bepaalde politieke strekking of partij en dus als verboden politieke propaganda.

Het breed verbod op politieke activiteiten geldt ten aanzien van het schoolbestuur en de verschillende instanties binnen de school. Politieke propaganda en politieke activiteiten in de onderwijsinstellingen tijdens de schooluren, door welke persoon of instantie dan ook en ongeacht voor wie bestemd, zijn verboden.

Leerlingen, ouders en personeel kunnen niet via de school benaderd worden met informatie of gadgets die als propaganda voor of tegen een politieke partij moeten worden beschouwd.

5.3.2. Toepassing.

De verwerende partij verduidelijkt dat de muurschildering een kunstwerk betreft dat ongeveer 10 jaar geleden werd gemaakt door de leerlingen KSO in het kader van een onderwijsactiviteit rond het thema wereldburgerschap. De leerlingen hebben daarbij volgens verwerende partij facetten van wat wereldburgerschap kan inhouden gesymboliseerd en samengebracht. Met de slogan “wij zijn geen Vlamingen, maar wereldburgers” zouden de leerlingen hebben willen weergeven dat ‘hun identiteit zeer breed is en dat ze zich als wereldburger in een zeer diverse wereld willen ontwikkelen’.

Verwerende partij verwijst naar de vorming tot burgerzin als onderdeel van de vakoverschrijdende eindtermen zoals ze van kracht waren ten tijde van het maken van de muurschildering. De Commissie heeft eerder gesteld dat de concrete invulling van deze eindtermen behoort tot de autonomie van de school en dat de school zelf bepaalt hoe en met welke activiteiten ze de eindtermen nastreeft. De school dient binnen haar autonomie wel rekening te houden met het decretaal verbod op politieke propaganda (zie CZB/KL/KSO/2013/337; CZB/V/KSO/2014/346). Voor zover als nodig voegt de Commissie daar aan toe dat het organiseren van onderwijsactiviteiten waarbij leerlingen de mogelijkheid krijgen ideeën en opvattingen te uiten bij de realisatie van hun werk, de school niet ontslaat van de verantwoordelijkheid erover te waken dat deze ideeën en opvattingen niet strijden met enig beginsel dat voor een democratische samenleving wezenlijk is.

De Commissie stelt vast - en wordt daarin niet tegengesproken door de verzoekende partij - dat de muurschildering geen melding of verwijzing bevat naar een specifieke politieke partij. Verzoekende partij meent dat door de tekst “wij zijn geen Vlamingen, maar wereldburgers” te verbinden aan de swastika's, met de muurschildering stelling wordt ingenomen tegen het Vlaams-nationalisme. Voor de Commissie blijkt echter uit geen enkel gegeven dat de “Vlamingen” waarvan sprake, moet gelezen worden als Vlamingen met Vlaams-nationalistische overtuigingen in het algemeen of leden van [Y] in het bijzonder. De Commissie ziet niet in op basis waarvan kan gesteld worden dat de term “Vlamingen” hier niet zou verwijzen naar alle Vlamingen, maar gericht zou zijn op een specifieke groep. Naar het oordeel van de Commissie geeft verzoekende partij ten onrechte een beperkte lezing aan de geïnterpreteerde slogan.

Er wordt niet betwist dat de muurschildering in geen geval uitgaat van een politieke partij of groep, maar tot stand kwam door de leerlingen in het kader van een onderwijsactiviteit. Verder kan worden vastgesteld dat de muurschildering geen stemadvies bevat. Evenmin bevat het dossier aanwijzingen dat het kunstwerk gehanteerd werd in een context waarbij het gedrag van wie dan ook werd beïnvloed om steun te bekomen voor bepaalde politieke standpunten.

De bovenstaande elementen in acht genomen, meent de Commissie dan ook dat het toelaten van de muurschildering in de schoolgebouwen niet beschouwd kan worden als strijdig met het verbod op politieke propaganda.

5.3.3. De Commissie komt tot de volgende beslissing:

De muurschildering bevat geen duidelijke connotatie met politieke standpunten en bestaande politieke partijen. De aanwezigheid ervan in de school maakt geen inbreuk uit op het verbod op politieke propaganda.

6. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de tweede dag na de postdatum van de betekening van deze beslissing, bij aangetekend schrijven een beroep bij de Vlaamse Regering, in de persoon van de Minister van Onderwijs, ingesteld worden (met een afschrift aan het secretariaat van de Commissie).

Brussel, 14 december 2015

Marleen Broucke
Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter